

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudce Vadima Hlavatého a soudkyně Pavly Klusáčkové a ve věci

žalobce: **L. H.**
bytem X
zastoupený advokátem JUDr. Josefem Tobiškou
se sídlem Arne Nováka 4, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**
se sídlem Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 4. 2023, č. j. MZP/2023/500/745,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

Shoda s prvopisem potvrzuje M. S.

(K.ř. č. 1 – rozsudek)

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal přezkoumání a zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a bylo potvrzeno rozhodnutí České inspekce životního prostředí (dále jen „inspekce“) ze dne 10. 2. 2023, č. j. ČIŽP/OOPLC/2023/510.
2. Prvostupňové rozhodnutí shledalo žalobce vinným tím, že 1) dne 22. 7. 2020 v České republice podal a navrhl k vývozu do Hongkongu zásilku, označenou podacím číslem EM322537783CZ (dále jen „zásilka č. 1“), která obsahovala 40 živých exemplářů rostlin druhu *Pachypodium densiflorum* (příloha CITES II/B) a 22 živých exemplářů rostlin druhu *Pachypodium decaryi* (příloha CITES I/A); 2) dne 7. 9. 2020 v České republice podal a navrhl k vývozu do Hongkongu zásilku, označenou podacím číslem EM322576155CZ (dále jen „zásilka č. 2“), která obsahovala 50 živých exemplářů rostlin druhu *Pachypodium densiflorum* (příloha CITES II/B). Žalobce odeslal rostliny druhu I/A bez vývozního povolení země vývozu a rostliny druhu II/B buď bez vývozního povolení země vývozu, nebo fytosanitárního (rostlinolékařského) osvědčení pro vyvážené rostliny, které může vývozní povolení nahrazovat. Tímto jednáním žalobce porušil povinnost podle čl. 5 odst. 1 a 4 nařízení Rady (ES) č. 338/97, o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi, čímž v obou případech spáchal přestupek z nedbalosti podle § 34c odst. 3 písm. a) zákona o obchodování s ohroženými druhy. Podle § 34c odst. 4 písm. c) zákona o obchodování s ohroženými druhy ve spojení s § 41 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „přestupkový zákon“), byla žalobci uložena pokuta ve výši 8 000 Kč.

II. Obsah žaloby

3. Žalobce v prvním žalobním bodě namítal, že si při odeslání zásilky č. 1 nebyl vědom své povinnosti opatřit zásilku fytosanitárním osvědčením, neboť byl přesvědčen, že orgány dovozní země toto osvědčení nevyžadují. V důsledku průtahů a nedodržení zákonných postupů při zadržení zásilky č. 1 na straně inspekce žalobce se stejným přesvědčením odeslal zásilku č. 2. Pokud by inspekce jednala v souladu se zákonem, nebyl by žalobce uveden v omyl a neodeslal by zásilku č. 2 bez fytosanitárního osvědčení. Inspekce měla po zadržení zásilky rozhodnout v souladu s § 26 odst. 5 zákona o obchodování s ohroženými druhy, o čemž neexistuje jediný důkaz. Podle žalobce nic nebránilo tomu, aby zadržené rostliny byly ponechány v režimu zadržení na celnici k doplnění dokladů, kdy mohlo být dodatečně doloženo fytosanitární osvědčení. Postup inspekce byl svévolný, čímž nebylo žalobci umožněno dodatečně doložit potřebné doklady, a zároveň byl žalobce poškozen tím, že ztratil kontrolu nad zásilkami, čímž nemohl požádat orgán rostlinolékařské péče o provedení fytosanitární prohlídky.
4. Žalobce poukázal na odpověď Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (dále jen „ÚKZÚZ“) ze dne 4. 6. 2021, kterou doložil již ve správním řízení, podle níž je možné provést šetření pro účely ověření souladu s dovozními podmínkami dovážející země v jakémkoli místě, pokud má žadatel vyvážené komodity pod svou kontrolou, a to i v případě zadržené zásilky. Toto stanovisko je v rozporu s pozdějším sdělením ÚKZÚZ ze dne 29. 11. 2021.
5. Pokud je orgánu státní správy zákonem uloženo něco stanovit (rozhodnout), musí o tom existovat písemný doklad. Absence takového dokladu znemožňuje jakoukoli následnou kontrolu postupu inspekce, což vylučuje možnost obrany vůči jejímu nezákonnému postupu. Tímto postupem byla porušena práva žalobce. Podle § 25 odst. 3 písm. c) zákona o

obchodování s ohroženými druhy zajišťuje Generální ředitelství cel materiálně i organizačně podmínky pro umístění exemplářů na celních úřadech ve spolupráci s inspekcí a orgány rostlinolékařské péče během kontroly. Tato kontrola není nijak specifikována, proto lze usuzovat, že vyloučení či zákaz pořízení potřebných chybějících dokladů není dán. Pokud inspekce dodatečně fytosanitární osvědčení odmítá, nemá to oporu v zákoně. Žalobce setrval na tom, že mu mělo být umožněno dodatečně fytosanitární osvědčení doložit a protiprávní jednání dodatečně zhojit.

6. Ve druhém žalobním bodě žalobce upozornil na promlčení v důsledku nečinnosti inspekce, když v případě zadržení zásilky č. 1 došlo k zahájení řízení o zabavení po 275 dnech od jejího faktického zadržení a v případě zásilky č. 2 došlo k zahájení řízení o zabavení po 228 dnech od jejího faktického zadržení. Rozhodnutí o zabavení exemplářů bylo vydáno po 635 dnech ode dne zahájení řízení o zabavení. Žalovaný se mylí v tom, že promlčecí doba činí 3 roky, neboť rozhodnutí o zabavení rostlin je majetkovou sankcí, která ve svém důsledku nepřesahuje hranici 100 000 Kč stanovenou pro jednorocní promlčecí dobu. Žalobce odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 3. 2011, č. j. 9 As 90/2010-58, dle něhož lze dovodit nečinnost inspekce bez jakýchkoli obstrukcí na straně žalobce, na základě které došlo k promlčení. Inspekce i žalovaný odvozují počátek běhu subjektivní promlčecí lhůty od doby, kdy inspekce písemně oznámila zahájení řízení, což nepřipustně zasahuje do práv žalobce.
7. Ve třetím žalobním bodě žalobce tvrdil, že nedošlo k naplnění materiálního znaku přestupku, nebyla mu umožněna prohlídka rostlin a nebyly mu poskytnuty informace, kde se nacházejí rostliny a jaký je jejich zdravotní stav. Žalobce je stále vlastníkem exemplářů a má právo na informace o tom, kde se jeho majetek nachází. Jednání žalobce nedosahovalo takového stupně společenské škodlivosti, aby mohlo být klasifikováno jako přestupek. Žalobce zopakoval, že si nebyl vědom povinnosti opatřit zásilky potřebným vývozním dokladem a v průběhu přestupkového řízení namítal, že existuje postup, jímž mohl své protiprávní jednání zhojit. Žalobce rozporoval argumentaci žalovaného, podle níž je přestupkem každé protiprávní jednání, které není trestným činem, přičemž zcela pomíjí aspekt společenské škodlivosti. Žalobce dále rozporoval tvrzení žalovaného, že mnohé skutečnosti a okolnosti týkající se mezinárodního obchodování s ohroženými druhy jsou všeobecně známé, neboť žalobce není odběratelem odborných časopisů, nezná pořady v televizi nebo v rozhlase a není si vědom osvětové činnosti žalovaného nebo inspekce.
8. Navzdory skutečnosti, že zálibou žalobce je pěstování sukulentních rostlin, nemůže jej žalovaný označit za obchodníka s exempláři CITES. Takové označení žalobce poškozují, neboť z něj činí odborníka v dané oblasti, kterým není. Pojem obchodník s exempláři CITES je velice široký a ve smyslu Úmluvy CITES by měl zahrnovat jen obchodníky s rostlinami a živočichy získanými v přírodě. Žalobce přitom nespadá ani do širěji vykládané kategorie. Nadto žalobce rozporoval, že by obsahem zásilek byly druhy ohrožené vyhynutím. Oba zadržené druhy nemohou být považovány za rostliny, na nichž stojí přežití druhu, a tudíž nejsou vzácné. Navíc je lze běžně koupit v síti obchodních řetězců a hypermarketů. Žalobce svým jednáním nezpůsobil jakoukoli škodu, nedošlo k obohacení na úkor jiné osoby či státu.
9. Ve čtvrtém žalobním bodě žalobce namítal nedodržení zákonných lhůt podle § 34 a § 34a zákona o obchodování s ohroženými druhy (zadržení a zabavení exemplářů), což žalovaný v napadeném rozhodnutí přiznal. Tím byla porušena zásada rychlosti správního řízení, potažmo byla narušena právní jistota žalobce a byla poškozena jeho práva. Ani pořádkové lhůty nelze prodlužovat donekonečna, navíc prodloužení musí být odůvodněné. Podle § 80

Shoda s prvopisem potvrzuje M. S.

správního řádu měl nadřízený správní orgán využít opatření proti nečinnosti z moci úřední, nelze tak přičítat žalobci k tíži, že on sám takové opatření nevyužil.

10. V závěru žalobce navrhl vypracování znaleckého posudku z oboru ochrana přírody, mezinárodní obchod s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin – kaktusy a sukulenty znalcem Ing. Jaroslavem Víchem k oblastem: a) vyhodnotit závažnost zadržení rostlin z hlediska celospolečenské nebezpečnosti a způsobené škody pro společnost; b) jaký vliv má zabavení rostlin na ochranu přírody v ČR; c) popsat další nakládání státu se zabavenými rostlinami; d) popsat postup správního úřadu v případě, že by odeslané zásilky obsahovaly vývozní doklad (zde fytosanitární osvědčení), a porovnat ho se stavem, kdy by byl vývozní doklad pořízen dodatečně; e) vyhodnotit vliv odeslání zadržených uměle vypěstovaných rostlin v zásilkách žalobce bez vývozního dokladu na ohrožení přírodních společenstev předmětných rostlin; f) popsat závažnost chybějících vývozních dokladů, jejich věcný obsah a vliv popsaných postupů inspekce na výsledek správního řízení.

III. Vyjádření žalovaného k podané žalobě

11. K prvnímu žalobnímu bodu žalovaný uvedl, že inspekce při zadržení zásilek postupovala správně. V daném případě bylo nezbytné vyjasnit podmínky vývozu. S ohledem na specifika případu, kdy zásilka již byla podána k přepravě, tudíž mimo dispozici žalobce, a na skutečnost, že se jednalo o živé exempláře, které vyžadují odbornou péči, dospěla inspekce k závěru, že je na místě exempláře umístit v záchranném centru. Při takovém postupu inspekce nevydává rozhodnutí. Žalobce proti takovému postupu mohl podat zásahovou žalobu podle § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Tento postup však nesouvisí s podstatou projednávané věci. Předmětem napadených rozhodnutí byla skutečnost, že žalobce v době předání zásilky nedisponoval povolením k vývozu podle § 12 zákona o obchodování s ohroženými druhy a dokladem CITES ve smyslu § 21 zákona o obchodování s ohroženými druhy, přičemž je ani posléze nepředložil, čímž jednal v rozporu se zákonem.
12. Na základě nařízení Komise (EU) č. 865/2006, o prováděcích pravidlech k nařízení Rady (ES) č. 338/97, lze za určitých podmínek nahradit povolení k vývozu uměle vypěstovaného exempláře rostlinolékařským osvědčením. Podle § 17 zákona o obchodování s ohroženými druhy je fytosanitární osvědčení náhradou za povolení podle § 12 téhož zákona a pro jeho použití platí stejná pravidla. V případě vyvážení exemplářů je nezbytné disponovat vývozním povolením (fyto-sanitárním osvědčením) již v době vývozu, tedy v době předání zásilky k přepravě z Evropské unie. Jestliže byla zásilka předána k vývozu a dostala se mimo dispozici žalobce, a to bez potřebného dokladu, jedná se o důvod pro zabavení vyvážených exemplářů podle § 34a zákona o obchodování s ohroženými druhy. Ze správního spisu je zjevné, že v době vývozu žalobce povolením nebo fytosanitárním osvědčením nedisponoval. Podle vyjádření ÚKZÚZ ze dne 29. 11. 2021 nelze předmětné osvědčení vyhotovovat zpětně, neboť šetření se z logiky věci dle dlouholeté praxe provádí v místě nakládky, pěstování a balení zboží, nikoli v záchranném centru nebo v místě zadržení zásilky, neboť předmětem šetření jsou též pěstitelské podmínky a další skutečnosti spjaté s místem či pěstitelem. Uvedené odpovídá zákonným podmínkám podání žádosti podle § 28 odst. 1 zákona 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů.
13. Nařízení Komise (EU) č. 865/2006 neobsahuje podmínky pro neomezené zpětné vydání povolení (a jeho náhrady). Na základě jeho čl. 15 lze za určitých okolností vydat povolení se zpětnou platností, avšak před samotným vývozem musí být orgán CITES uvědomen o

důvodech, pro které nebylo možné doklad zajistit a zároveň nesmí být tyto důvody na straně vývozce. Tyto podmínky nebyly splněny. Zamezením přístupu k zadrženým exemplářům z důvodu preventivních opatření za účelem znemožnění manipulace s nimi nemohla být žalobci způsobena namítaná újma či způsoben jiný nezákonný zásah do jeho práv. Pokud by správní orgány akceptovaly možnost dodatečného dodání fytosanitárního osvědčení, posvětily by nežádoucí praxi, kdy by vývozci začali vyvážet exempláře CITES bez vývozního povolení, a pouze v případě odhalení zásilky celním či jiným orgánem by dodatečně zajišťovali zpětné vydání rostlinolékařského osvědčení. Předmětem zákona o obchodování s ohroženými druhy je celosvětově důležitý preventivní účel zamezení jakýchkoli podezřelých obchodů a transferů s exempláři druhů ohrožených vyhynutím.

14. Ke druhému žalobnímu bodu žalovaný uvedl, že se argumentace žalobce míjí s předmětem řízení, neboť částečně argumentuje promlčením ve vztahu k zabavení exemplářů. Řízení o zabavení exemplářů není řízením o přestupku podle přestupkového zákona. Zabavení exempláře podle § 34a zákona o obchodování s ohroženými druhy není trestem propadnutí věci podle § 35 písm. d) přestupkového zákona, nýbrž se jedná o následek nedodržení právních povinností v oblasti CITES *sui generis* a není jej možné zaměňovat se správním trestem. Zákon o obchodování s ohroženými druhy neobsahuje ustanovení o promlčení „zabavení“ exemplářů, ani nelze na tento institut aplikovat pravidla podle přestupkového zákona, ani žalobcem poukázanou judikaturu. Jak lhůta podle § 34 odst. 3, tak podle § 34a odst. 1 zákona o obchodování s ohroženými druhy je pořádková a s jejím nedodržením není přímo spojen jakýkoli právní následek. Nezahájení řízení o zabavení exemplářů ve lhůtě nemůže znamenat překážku pro vedení takového řízení, neboť by pak nebylo možné napravit nežádoucí stav.
15. Promlčením samotného přestupku se žalovaný zabýval na straně 5 napadeného rozhodnutí. Za přestupek podle § 34c odst. 3 písm. a) zákona o obchodování s ohroženými druhy lze uložit pokutu až do výše 1 500 000 Kč, čemuž podle § 30 přestupkového zákona odpovídá promlčecí doba v délce 3 let. Podle § 32 odst. 2 přestupkového zákona se promlčecí doba přerušuje mimo jiné oznámením o zahájení řízení o přestupku a vydáním prvostupňového rozhodnutí. K promlčení přestupků tak nedošlo.
16. Ke třetímu žalobnímu bodu žalovaný uvedl, že neposkytnutí informace o tom, kde a v jakém stavu se exempláře nacházejí, nemůže mít vliv na projednávané řízení o přestupku, nýbrž se jedná o běžné preventivní opatření. Vývoz nelze zpětně doložit rostlinolékařským osvědčením, proto nemůže mít postup inspekce vliv na žalobcovu odpovědnost za přestupky.
17. Závažností a škodlivostí přestupků se inspekce zabývala na straně 14 a 15 prvostupňového rozhodnutí, kdy společenskou škodlivost přikládala jednak vyváženým druhům náležejícím do přílohy A a B nařízení Rady (ES) č. 338/97 a taktéž rozsahu samotného vývozu. Odesláním exemplářů bez jakéhokoli dokladu vyžadovaného zákonem došlo k porušení samotného principu Úmluvy CITES. Pokusem o tento vývoz znemožnil žalobce řádný výkon úkolů správních orgánů, evidenci či případnou regulaci obchodování. Jednostranné tvrzení žalobce o nesprávném zařazení předmětných druhů do příslušných kategorií nemá dopad na řízení. Naopak uvedené druhy jsou mezinárodním, evropským i českým právem zařazeny mezi druhy ohrožené vyhynutím. Nesprávná je úvaha žalobce, že by svým jednáním musel ohrozit či poškodit planě rostoucí rostliny ve volné přírodě. Regulace obchodování je nezbytná i v případě uměle vypěstovaných exemplářů CITES, neboť i takové obchodování je způsobilé vyvolávat nabídku a poptávku po exemplářích na trhu.

18. Žalovaný uvedl, že nelze zaměňovat míru zavinění s materiálním znakem přestupku jako takového. Tvzení žalobce, že nebyl seznámen s povinnostmi podle zákona o obchodování s ohroženými druhy, nemůže mít zásadní vliv na otázku společenské škodlivosti. V daném případě bylo zavinění ve formě nedbalosti, menší rozsah vývozu exemplářů a jejich druhy hlavním důvodem pro uložení pokuty při samotné dolní hranici zákonného rozpětí.
19. Žalobce rozporoval označení „pěstitel a obchodník“ které v napadeném rozhodnutí použil žalovaný. Žalobce je však neoficiálně uváděn jako „zakladatel“ společnosti X, jejímž jednatelem je syn žalobce. Z internetových stránek společnosti je zřejmé, že pěstování a obchodování se sukulenty, včetně obchodu mezinárodního, je její hlavní činností.
20. Ke čtvrtému žalobnímu bodu žalovaný uvedl, že z napadeného rozhodnutí je zjevné uznání důvodnosti námitky. Dané lhůty mají pořádkový charakter a jejich marné uplynutí nemá za důsledek nezákonnost rozhodnutí inspekce o zabavení exemplářů. Nadto se žalobce proti nečinnosti nijak nebránil. Běh těchto lhůt pak nemůže mít vliv na odpovědnost žalobce za předmětné přestupky podle § 34c odst. 3 písm. a) zákona o obchodování s ohroženými druhy, neboť skutková podstata není nijak navázána na zabavení exemplářů.
21. Zpracování znaleckého posudku považoval žalovaný za nadbytečné, neboť nastíněné otázky nemohou přinést nic nového v primární otázce odeslání zásilek bez příslušného povolení k vývozu nebo rostlinolékařského osvědčení nebo v otázce přestupkové odpovědnosti. Některé otázky lze též označit za nepřípustné, neboť směřují k právnímu hodnocení, nikoli k řešení odborné otázky.
22. Žalovaný proto navrhl, aby soud žalobu pro nedůvodnost zamítl.

IV. Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

23. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
24. Při ústním jednání konaném dne 19. 2. 2024 žalobce a žalovaný setrvali na svých procesních stanoviscích a odkázali na svá písemná podání. Žalovaný upozornil na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 10. 2023, č. j. 10 A 103/2022-61, v němž bylo u jiného žalobce, zastoupeného totožným zástupcem, řešeno zabavení 125 exemplářů kaktusů podléhajících mezinárodní úmluvě CITES, přičemž shodná argumentace ohledně dodatečného fytosanitárního osvědčení byla soudem vyvrácena.
25. Soud zamítl návrh žalobce na provedení důkazu vypracováním znaleckého posudku, jak jej specifikoval v žalobě (viz výše). Otázky uvedené pod písmeny a), d), f) jsou otázkami právními, které posuzuje soud, ostatní otázky má soud za mimoběžné s nynějším řízením.
26. Soud při posouzení věci vyšel z následující právní úpravy:
 - Podle § 34c odst. 3 písm. a) zákona o obchodování s ohroženými druhy se fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba dopustí přestupku tím, že zasílá exempláře do České republiky nebo odesílá z České republiky a provádí jejich tranzit přes území České republiky v rozporu s tímto zákonem nebo nařízeními v oblasti obchodování s ohroženými druhy.
 - Podle § 34c odst. 4 písm. c) zákona o obchodování s ohroženými druhy lze za přestupky uložit pokutu do výše 1 500 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 3.

Shoda s prvopisem potvrzuje M. S.

27. Soud o podané žalobě uvážil následovně:
28. Předně je nezbytné zdůraznit předmět nynějšího soudního řízení, kterým je žaloba proti napadenému rozhodnutí vydanému v řízení o spáchaném přestupku žalobce podle § 34c odst. 3 písm. a) zákona o obchodování s ohroženými druhy. Předmětem soudního řízení naopak není přezkum postupu inspekce a celní správy týkajícího se zadržení zásilky č. 1 a č. 2 spolu s postupem vedoucím k zabavení exemplářů, a to navzdory skutečnosti, že žalobce údajnou nezákonnost takového postupu argumentuje. Z obsahu žaloby není zřejmé, že by směřovala také proti rozhodnutí o zabavení exemplářů, neboť jako napadené rozhodnutí žalobce jednoznačně označil pouze rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 4. 2023, č. j. MZP/2023/500/745, a v petitu žaloby se domáhal zrušení napadeného a prvostupňového rozhodnutí. V této souvislosti se s předmětem řízení mýjí argumentace čtvrtého žalobního bodu, neboť tyto skutečnosti nemají žádný vliv na napadené a prvostupňové rozhodnutí a s nimi související řízení o přestupku. Stejně tak otázka postupu inspekce podle § 26 odst. 5 zákona o obchodování s ohroženými druhy po zadržení zásilky není předmětem řízení a nemá vliv na posouzení věci.
29. Soud konstatuje, že z obsahu žaloby, rozhodnutí správních orgánů i z vyjádření žalovaného k žalobě je zjevné, že není sporu o identitě rostlin, které byly obsahem zásilky č. 1 a č. 2. Rostliny druhu *Pachypodium densiflorum* jsou zařazeny do přílohy II/B Úmluvy CITES. Rostliny druhu *Pachypodium decaryi* jsou zařazeny do přílohy I/A Úmluvy CITES. Tímto zařazením je rozlišována mimo jiné i botanická hodnota exemplářů. Podle čl. 2 písm. c) nařízení Rady (ES) č. 338/97 je zemí původu taktéž země, ve které byl exemplář uměle vypěstován. Podle čl. 2 písm. t) nařízení Rady (ES) č. 338/97 je exemplářem rostlina zařazená do přílohy A až D.
30. Z výše uvedeného vyplývá, že obsahem zásilky byly exempláře, ač uměle vypěstované, které jsou zařazeny do přílohy I/A a II/B Úmluvy CITES, u nichž je podle čl. 5 odst. 1, resp. odst. 4 nařízení Rady (ES) č. 338/97 možný vývoz pouze po předložení vývozního povolení, které je v souladu s výjimkou dle čl. 7 nařízení Rady (ES) č. 338/97 možné dle § 17 zákona o obchodování s ohroženými druhy nahradit rostlinolékařským osvědčením (u rostlin druhu II/B). Není přitom rozhodné, zda lze exempláře běžně koupit v rámci obchodních řetězců, nebo zda právě na těchto konkrétních kusech závisí přežití druhu. Žalobce v době předání zásilky č. 1 i č. 2 k vývozu nedisponoval vývozním povolením ani rostlinolékařským osvědčením, což nerozporuje.
31. Tvzení žalobce, že neměl povědomí o tom, že dovozní stát požaduje vývozní povolení, nemá pro věc význam, neboť je zjevné, že vývozní povolení (rostlinolékařské osvědčení) je právními předpisy vyžadováno při vývozu. Současně pro spáchání přestupku podle § 34c odst. 3 písm. a) zákona o obchodování s ohroženými druhy nevyžaduje zákon zavinění úmyslné, postačí proto i zavinění z nedbalosti. Ze zásady *ignorantia legis non excusat* a při zohlednění faktu, že žalobce má zálibu v pěstování sukulentních rostlin na úrovni, kdy zná jejich druhová jména a prodává je v rámci mezinárodního obchodování v objemu desítek kusů, lze dovodit, že žalobce měl a mohl zjistit, že se na takové exempláře vztahují omezení při jejich vývozu, tudíž je zde dáno alespoň zavinění ve formě nedbalosti nevědomé, které postačuje. Teze žalobce, že by se v případě absence průtahů při zabavení zásilky č. 1 zdržel spáchání druhého přestupku, není relevantní, neboť jak soud dovodil výše, žalobce jednal minimálně v nevědomé nedbalosti, na kterou nemá vliv, že nebyl správními orgány upozorněn na protiprávnost svého jednání.

32. Promlčení přestupku se řídí úpravou přestupkového zákona. Podle § 30 písm. b) přestupkového zákona činí promlčecí doba 3 roky, neboť podle § 34c odst. 4 písm. c) zákona o obchodování s ohroženými druhy lze za přestupek podle § 34c odst. 3 písm. a) téhož zákona uložit pokutu ve výši až 1 500 000 Kč. Tato lhůta počala běžet v případě zásilky č. 1 dne 22. 7. 2020 a v případě zásilky č. 2 dne 7. 9. 2020. K přerušení běhu promlčecí doby došlo podle § 32 odst. 2 písm. a) přestupkového zákona oznámením o zahájení řízení o přestupku ze dne 16. 4. 2021, č. j. ČIŽP/OOPLC/2021/970, které bylo žalobci doručeno dne 23. 4. 2021. K druhému přerušení běhu promlčecí doby došlo podle § 32 odst. 2 písm. b) přestupkového zákona vydáním prvostupňového rozhodnutí. Podle § 30 odst. 3 přestupkového zákona činí objektivní promlčecí doba 5 let. V nynějším případě tak nedošlo k uplynutí subjektivní ani objektivní promlčecí doby přestupku. Jak soud uvedl výše, otázka nedodržení lhůty pro zadržení a zabavení exemplářů není předmětem tohoto řízení. Tyto lhůty pak nemají žádný vliv na promlčecí dobu dle přestupkového zákona, poněvadž zadržení a zabavení exemplářů není sankcí za přestupek dle § 34c odst. 3 písm. a) zákona o obchodování s ohroženými druhy.
33. K naplnění materiálního znaku přestupku (společenské škodlivosti) soud odkazuje na stranu 14 a 15 prvostupňového rozhodnutí a na stranu 6 a 7 napadeného rozhodnutí, kde se jak inspekce, tak i žalovaný vypořádali s námitkou žalobce ohledně nenaplnění materiálního znaku přestupku. Současně je z odkázaného zjevné, že se správní orgány zabývaly otázkou společenské škodlivosti žalobcova jednání. Soud s tímto posouzením souhlasí, neboť tím, že žalobce předal zásilky obsahující exempláře k vývozu bez povolení k vývozu (roślinolékařského osvědčení), ohrozil zájem na sledování a regulaci obchodování s ohroženými druhy, neboť je v každém z těchto případů nezbytné, aby bylo správními orgány ověřeno splnění všech podmínek pro vývoz ohroženého druhu. Nesplněním své povinnosti žalobce ohrozil cíl této právní úpravy, kterým je ochrana a zaručení zachování určitých druhů živočichů a rostlin, a to bez ohledu na skutečnost, že tyto konkrétní exempláře byly uměle vypěstovány. Jak je zřejmé z odůvodnění rozhodnutí správních orgánů, bylo vzato v potaz i konkrétní zařazení exemplářů podle příslušných příloh Úmluvy CITES a jejich množství.
34. Skutkovou podstatou přestupku podle § 34c odst. 3 písm. a) zákona o obchodování s ohroženými druhy je odesílání exemplářů z České republiky v rozporu se zákonem o obchodování s ohroženými druhy a příslušnými nařízeními v této oblasti. V nynějším případě žalobce podal k přepravě zásilku č. 1 a č. 2, které byly adresovány mimo území České republiky. Tím, že žalobce učinil vše potřebné k odeslání, dokončil předmětný přestupek. Soud dodává, že skutková podstata nevyžaduje, aby se přestupku dopustil „obchodník“, ať již v jakémkoli smyslu tohoto slova (ostatně nemusí jít ani o úplatnou přeshraniční manipulaci s exempláři). Jak již soud uvedl výše, neznalost zákona neomlouvá, a žalobce svou zálibu v pěstování sukulentních rostlin, z níž lze dovozovat vyšší standard znalostí v oboru, nepopřel. Námitka žalobce, že neměl být správními orgány označován jako obchodník, je proto bezpředmětná.
35. Pokud se žalobce následně domáhal vydání rostlinolékařského osvědčení, soud se ztotožňuje s názorem žalovaného, že takový postup by byl v hrubém rozporu s účelem právní úpravy obchodování s ohroženými druhy. Aprobováním žalobcem navrženého postupu by mohlo docházet ke zvýšené snaze vyvážet ohrožené druhy bez vývozního povolení, které by poté subjekty obstarávaly pouze v případech, kdy by došlo k zadržení zásilky. Podmínky pro vydání rostlinolékařského osvědčení pro vývoz rostlin vyplývají ze zákona o

roślinolékařské péči. Podle § 28 odst. 1 tohoto zákona se žádost o vydání rostlinolékařského osvědčení podává ÚKZÚZ nejméně 3 pracovní dny přede dnem naložení zásilky. Soud tudíž konstatuje, že žádost o fytosanitární osvědčení je nutné podat před odesláním zásilky (s výjimkou uvedenou níže), nikoli zpětně. K témuž závěru dospěl i rozsudek sp. zn. 10 A 103/2022 v bodech 44–46. Lze dodat, že ÚKZÚZ ve vyjádření ze dne 4. 6. 2021 sice nevyločil možnost vydání rostlinolékařského osvědčení u zadržené zásilky, avšak uvedl, že taková zásilka musí být pod kontrolou žadatele, což zopakoval i ve vyjádření ze dne 29. 11. 2021. Rozpor ve stanoviscích tak není dán.

36. Jak uvedl žalovaný, dle čl. 15 nařízení Komise (EU) č. 865/2006 lze vývozní povolení, a jemu rovnocenné fytosanitární osvědčení, dodatečně doložit v případě, že žadatel informuje správní orgány předem o důvodech, pro které nebylo možné vývozní povolení, resp. fytosanitární osvědčení vydat, a zároveň tyto důvody nejsou na straně žadatele. Tyto podmínky však nebyly splněny (obdobně opět rozsudek sp. zn. 10 A 103/2022 v bodech 61–64).
37. Pokud žalobce namítal, že mu nebyly dány informace o tom, kde se exempláře nacházejí, a o jejich zdravotním stavu, soud upozorňuje, že takové okolnosti nejsou předmětem tohoto soudního řízení a současně nemají vliv na skutečnost, že žalobce spáchal přestupky.
38. K uložené pokutě soud poukazuje na skutečnost, že žalobci byla uložena pokuta ve výši 8 000 Kč, přičemž horní hranice činí podle § 34c odst. 4 písm. c) zákona o obchodování s ohroženými druhy 1 500 000 Kč. Pokuta tedy byla uložena při samotné dolní hranici. Správní orgány nevybočily z mezí správního uvážení a ani došlo k jeho zneužití. Současně žalobce nijak neargumentoval, ani nedoložil, z jakých důvodů by měla být uložena pokuta nepřiměřená, popřípadě likvidační. Ostatně s ohledem na výši pokuty v řádu jednotek tisíc Kč je obvykle bez dalšího vyloučeno, aby byla likvidační. Soud tak shledal výši uložené pokuty adekvátní.

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

39. Soud tedy neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
40. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce nebyl ve sporu úspěšný a žalovanému správnímu orgánu žádné náklady v řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 19. února 2024

Milan Tauber v.r.
předseda senátu